

**Renata Frączek
Izabela Swoboda
Instytut Bibliotekoznawstwa i Informatyki Naukowej
Uniwersytet Śląski**

Dokumenty elektroniczne w OPAC-ach bibliotek polskich

Komunikat z badań

Plan wystąpienia

- Problem badawczy
- Cele badania
- Przedmiot badania
- Wyniki badań
- Podsumowanie
- Postulaty

Problem badawczy

- **czy, jakie i w jaki sposób** dokumenty elektroniczne są rejestrowane w OPAC-ach bibliotek polskich

Cele badania (1)

- czy w OPAC-ach bibliotek, które dygitalizują i udostępniają swoje zasoby w BC, jest udostępniana informacja o cyfrowej wersji dokumentu tradycyjnego
- czy udostępniane dokumenty cyfrowe podlegają odrębnej rejestracji bibliograficznej w OPAC-u, co wiąże się z utworzeniem w katalogu oddzielnego rekordu bibliograficznego dla dokumentu elektronicznego
- jak z poziomu katalogu jest realizowany dostęp do pełnego tekstu danego dokumentu

Cele badania (2)

- czy w OPAC-ach są rejestrowane dokumenty elektroniczne na nośnikach zewnętrznych
- czy w OPAC-ach są rejestrowane dokumenty o dostępie zdalnym (sieciowe)

Przedmiot badania – **OPAC-i bibliotek polskich**

Wybrano 47 bibliotek

- dygitalizują swoje zasoby i udostępniają cyfrowe wersje książek i czasopism w jednej z bibliotek cyfrowych tworzących Federację Bibliotek Cyfrowych
- udostępniają OPAC

Badanie (1) – wyniki

OPAC - informacja o cyfrowych wersjach dokumentów tradycyjnych

Biblioteki	Uniwersyteckie	Politechniczne	Inne Uczelnie Wyższych	Wyższych Szkół Niepubl.	Pedagogiczne	Publiczne	Razem
Inf. w OPAC	8	7	2	1	1	1	20
Brak inf. w OPAC	2	0	6	5	2	12	27
Razem	10	7	8	6	3	13	47

Badanie (1) – wyniki

OPAC - informacja o cyfrowych wersjach dokumentów tradycyjnych

- **19** (z 20) bibliotek nie tworzy w OPAC-u odrębnych opisów bibliograficznych dla dokumentów umieszczonych w BC (**książka, czasopismo**)
- Informacja, że dany dokument posiada wersję cyfrową jest udostępniana czytelnikowi poprzez umieszczenie w rekordzie bibliograficznym dokumentu pierwotnego (książka, czasopismo) aktywnego linku do jego wersji cyfrowej (w formacie MARC 21 pole 856, wskaźniki 4 1)

Badanie (1) – wyniki

OPAC - informacja o cyfrowych wersjach dokumentów tradycyjnych, dostęp do wersji elektronicznej

- **1** (z 20) biblioteka tworzy oddzielne rekordy bibliograficzne dla cyfrowych wersji **książek** (w polu 856 wskaźniki 4 0).
- dla **czasopism** jest tworzony jeden rekord bibliograficzny z informacją (linkiem) w polu 856 o dostępie do pełnego tekstu (wskaźniki 4 1)
- w katalogu tym rejestrowane są również jako dokumenty elektroniczne cyfrowe wersje wybranych **artykułów z czasopism/rozdziały książek** zamieszczonych w BC (w polu 856 wskaźniki 4 1)

Badanie (2) – wyniki

OPAC - rejestracja dokumentów elektronicznych na nośnikach zewn.

Biblioteki	Uniwersyteckie	Politechniczne	Inne Uczelnie Wyższych	Wyższych Szkół Niepubl.	Pedagogiczne	Publiczne	Razem
Inf. w OPAC	8	5	3	1	1	7	25
Brak inf. w OPAC	2	2	5	5	2	6	22
Razem	10	7	8	6	3	13	47

Badanie (2) – wyniki

OPAC - rejestracja dokumentów elektronicznych o dostępie zdalnym

Biblioteki	Uniwersyteckie	Politechniczne	Inne Uczelnie Wyższych	Wyższych Szkół Niepubl.	Pedagogiczne	Publiczne	Razem
Inf. w OPAC	2	3	0	1	0	0	6
Brak inf. w OPAC	8	4	8	5	3	13	28
Razem	10	7	8	6	3	13	47

Podsumowanie

- 43% bibliotek tworzących kolekcje cyfrowe umożliwia swoim czytelnikom przejście do wersji cyfrowej dokumentu wyszukanego w katalogu biblioteki
- w 53 % OPAC-ach znajdują się opisy katalogowe dokumentów elektronicznych na nośnikach zewn.
- w 13 % OPAC-ach znajdują się opisy katalogowe dokumentów elektronicznych o dostępie zdalnym

Postulaty

- jednolity opis bibliograficzny w OPAC-u i katalogu biblioteki cyfrowej
- wprowadzanie do katalogu opisu dygitalizowanej publikacji (w ramach retokonwersji)
- aktualizacja opisów w NUKAT
- współpraca z producentami systemów bibliotecznych